

obrača: ali si bomo še pomišljali, kaj naj bi odgovorili? Ali bomo še dolgo duhtali in besedovali: ali je to bolje, kar je bilo in se nam je dalo brez dogovora z nami (dr. Toman: prav dobro!) ali pa to, kar ima zdaj priti z našim udeležtvom? (Dr. Toman: Prav dobro, prav dobro! Živahni pohvalni klici med poslušavci.)

Osupnilo je tedaj mene in prijatelje moje unidan glasovanje, po katerem se je moj predlog zavrgel kot nujni (silni) predlog.

Gospôda! Razodevši občutke zaupljivosti do cesarjevega manifesta nismo ravnali po nobeni komandi od zunaj! (Dobro, dobro! v središču). Naše čutje izvira iz tega, da si cesarja prepričanega mislimo, da po tej poti kakor dozdej, ne gré več v prihodnje (dobro! dobro!) — da ne gré več s tem, da bi manjščina odločevala osodo večine avstrijskih narodov v državnem zboru, kterege, kakor se jim je poljubilo, so raztegovali kakor gumilastik v širji zbor, ali pa ga krčili v ožjega. (Dobro! Pravo!) Naše zaupanje, gospôda, na besedo Cesarjevo je pa še zato večje, ker se nadjamo, da različni narodi avstrijski in njih svobodoljubni zastopniki tudi moč v sebi čutijo, da izvršijo cesarjevo besedo! (Dobro!)

Al, gospôda! naše zaupanje na zagotovilo cesarjevo tudi ni na pesek zidano, kajti že vidimo zarijo boljšega — pravega ustavnega časa: šesta velika moč svetá — časnikarstvo — ki je dolgo uklenjeno bilo, prosto je! — ječe v Galiciji se odperajo in iz njih stopajo o političnih zadevah obsojeni in se vračajo k svojim družinam! — dolgo zaprte dvorane deželnih zborov na Ogerskem, Hrvaškem in v Galiciji so svobodni besedi zopet odprte, in tudi deželni zbori takraj Litave obravnavajo svoje zadeve z veliko večjo samostojnostjo kakor vsa prejšnja leta. (Dobro! dobro!)

Gospôda! vprašam Vas zdaj: niso li to že poročstva za cesarjevo besedo? niso mar to že poročstva za pravo, pošteno ustavo? Ali bi po takem ne veljal vsak drug sklep za nezaupnico cesarjevemu manifestu?! (Živahni dobro- in pravo-klici v središču in med poslušavci.)

Gospôda! naj bode osoda nasvetovane adrese kakoršna koli v tej hiši, to hočem jez v svojem in v imenu svojih prijateljev pritrđiti, da besede v septemberskem manifestu: „Prosta je pot“ — — — govorene s cesarskega prestola, so v deželnem kranjskem zboru našle radostno zaupanje in potrdbo! (Dr. Toman: Tako je! Pravo! pravo! med poslušavci.) In tako — — — (v tem hipu vstane poslanec Kromer in zahteva od predsednika, naj ravná po pravilnem redu, po katerem poslušalci ne smejo ne ploskati ne siskati;) predsednik dr. pl. Wurzbach zavrne ta opomin rekoč, da je to njegova skrb, da združuje red; da dozdej ni nič nespodobnega slišal; ako je pa preslišal, prosi poslušalce, naj so mirni! — Pravo, pravo! živio! dobro! — Po tej epizodi nadaljuje dr. Bleiweis svoj govor:) In tako, slavni zbor! Ti priporočam sprejem mojega predloga, to je, predloga za adresu Njih Veličanstvu, — predloga, o katerem je moj prijatelj gospod dr. Toman rekel, da je postavljen v duhu naroda slovenskega (dobro!), vzeti iz srca tega naroda, kterege mi tukaj zastopamo!“ (Dobro- in pravoklici med poslanci in poslušalci.)

Grof Auersperg pa je svoj predlog podpiral blizo tako-le:

Cesarjev razglas 20. septembra je jako važen in pomenljiv ter globoko sega, to čutimo vsi, o tem je v zbornici gotovo le en glas. Državnega ukaza, kateri je izišel od najviše državne oblasti, kateri tako globoko zadeva ustavno življenje, kateri vzbuja toliko strahú in skrbi, deželno zastopništvo ne more molčé sprejeti. Državni zbor, kterege omenjeni ukaz v prvi vrsti zadeva, zdaj ni v stanú, o njem govoriti. Po mojih mislih se

moti, kdor meni, da je ovržena februarska ustava, le ustavljena je. Da bi naš deželni zbor, ki se je še vselej ustavno vedel, molčal o tem razglasu, ni misliti; domoljubje, ktero vedno navdaja naš deželni zbor, bode nas gnalo, da premišljamo nasledke omenjenega razglasa; naša lojalnost bode nam kazala pot, da s primernimi besedami izrazimo svoje pomislke. V odseku bil bi jez — če tudi o bistveni stvari nisem onih misli z dr. Bleiweisom — vendar glasoval za adresu, v zbornici pa ne bom, ker dr. Bleiweisov predlog že najprej določuje, kako naj odgovorimo. Dobro je treba prevdariti, kaj se bode izreklo. Sam sebe sicer ne štejem med neljalce, vendar sem za to, da se natanko prevdari ta reč, predno izrečemo svojo misel. Meni se tudi zdí, da cesarskemu pismu ne pristuje imé „sporočila“, kajti predložen nam je bil razglas, ki je bil izdan že pred dvema mesecema; razglas, ki se ne glasi na nas, ampak na deželne poglavarje. O principu danes nočem govoriti; to se bode zgodilo, ako bode odsek moj predlog sprejel in nasvetoval visoki zbornici. Moj predlog je popolnoma po 19. §. deželnega reda; tudi je namenu primeren, ker stvar določuje — dr. Bleiweisov predlog je presplošen — in ker odsek tudi lahko nasvetuje adresu. Z besedami, od zgorej danimi in večkrat ponovljenimi, z besedami: „prosta je pot“ sklepam svoj govor ter predlagam, da se voli sedem poslancev, kateri bodo zastopali razne misli. Očitno pa povem, da sem jez na strani tistih, kateri se bojé in iščejo pomoči pri prestolu Njega Veličanstva.“

Izid teh predlogov je znan po sporočilu v poslednjih „Novicah.“

V 4. seji je dr. Bleiweis v imenu deželnega odbora poročal o tistih 1000 gold., ki jih je odbor iz deželnega zaklada daroval ubozim Notranjcem. Gosp. dr. Toman nasvetuje, naj se, ker vlada sama iz državnega zaklada ni tem siromakom dala, kar je dala neki drugi deželi, tem večja zahvala izreče dobrotnikom vsem, vzlásti pa presvitlemu cesarju in njegovi rodovini, ki so Notranjcem podelili tako zdatno pomoč. Ves zbor pritrđi temu predlogu.

Gosp. dr. Zupan poroča v imenu deželnega odbora, naj se stroškovnik deželnega zaklada in njemu pridruženih zakladov izroči finančnemu odseku, — da se vzame P. Glavarjev zalog za uboge (107.025 fl.) v oskrbstvo deželnega odbora.

Gosp. Dežman poroča o novi vredbi kranjskih cest (razun cesarskih); poročilo to je bilo izročeno posebnemu odboru, v kterege so bili voljeni: pl. Langer, Klemenčič, Derbič, Mulej, Kozler, Koren, Dežman, baron Apfaltrern, Jombart.

(O 5., 6. seji itd. prihodnjič.)

Dopisi.

V Pragi 30. nov. + (Fügner mrtev — volitve — grof Lažanský — deželni zbor — Skrejšovský — Matiča — Zvonář.) — Vsako pot sem z veseljem za peró prijel, ko sem imel „Južnemu Sokolu“ kaj povedati o njegovem severnem bratu. Danes je to inako. Da bi mi ne bilo treba pisati! Črne zastave so vihrale pretekli dne z veličastne telovadnice; pred vhodom sta stražila Sokola, okoli leve roke vil se jima je črni flor; neštevilna množica ljudi vrela je k vratom in srečen je bil, kdor se je noter preril. Na „Sokolišču“ pa so bila okna zagrnjena, stene s črnimi zagrinjali pokrite, z galerije so viséle velike črne zastave pa društveni prapor zaviti v črnem floru; plinova svečava je razsvetljevala temne prostore. Sred sokolišča je stal velikanski mrtvaški oder obdan z mnogimi vrstami voščenih sveč in zelenih cipres; na vrhu pa je ležal ljub-

ljeni „starosta“ Fügner, utemelitelj prvega „Sokola.“ Okoli odra je stražilo deset Sokolcev z mečem v roci; al niso bili več oni veseli obrazi, ki smo jih bili vajeni videti pri telovanji in pri izletih. Mož, ki jim je postavil velikansko poslopje, ki so ga ljubili ko svojega očeta, ležal je zdaj mrtev med njimi. Al ne le Sokol, marveč vsakdo, ki ga je poznal, moral ga je spoštovati, kajti bil je v vsakem oziru izgled izvrstnega občana. Zato je bilo tudi žalovanje vseobčno, in pri pogrebu snidlo se je kakih 50.000 ljudi, pa bili so Čehi ali Nemci. Z okenj njegovih prijateljev vihrale so črne zastave, in videli smo jih tudi pri sicer prav odločenih Nemcih. To se je pokazalo tudi pri pogrebu. Da si je bil pogreb v vsakem oziru pravi sokolski pogreb, vendar so se ga vdeležili ljudje vseh stanov in vsake stranke. Najpred stopala je četa „Sokolov“, potem mnogo pevskih in družih društev, deputacije zunanjih Sokolov z zastavami, mestni odbor in mnogo ine odlične gospôde. Kraj pogrebcev svetili so Sokoli z bakljami. Med pogrebci videli smo tudi začasnega državnega namestnika grofa Lažanský-ga, deželnega glavarja in mnogo plemenitašev. Druga četa „Sokolov“ sklepala je spreved. Žalostni pogled na velikem Vaclavskem trgu se ne dá popisati. Mislite si tisoč in tisoč ljudi, vse tiho, med tem pa neštevilno Sokolov v prekrasni obleki s črnimi flori, dim smolnatih bakelj, žalostno petje „Hlaholovo“, pa zopet žalostna godba. Tukaj je navada, da se mrliča vozijo; ako se pa nosijo, nesó se le do konca mesta, kajti pokopališče je dalječ od mesta; al naši „Sokoli“ nesli so svojega očeta do groba. Vsi udje „Sokola“ nosijo do 14. dne po njegovi smrti črni flor. V mnogih cerkvah bile so že zadušnice, in tudi po deželi imeli so Sokoli črne maše za ranjega Fügnerja, ki je vstanovil prvega slovanskega „Sokola.“ Bilo je Fügnerju še le 44 let; končal je 8 latinskih šol, potem je šel v Trst h kupčijstvu; na to je obhodil Francozko, Angleško, Belgijo, Švico, in je prevzel trgovino po svojem očetu. Leta 1854 pustil je trgovstvo ter prevzel glavno agencijo tržaškega zavarovavnega društva, predlanskim pa je postal ravnatelj nove česke hipotekične banke. Zraven tega je bil ud mnogih društev, ter se je vedno pečal z znanostmi, posebno pa z godbo. Naj mu bo zemljica lahka! — V pondeljek je bilo v naši mestni srenji zopet prav živo. Volili smo 30 novih zastopnikov v mestni odbor. Česka in nemška stranka ste priporočali vsaka svoje kandidate, ter se z vso močjo za-nje poganjali. Izvoljenih je 23 českih, pa le 7 nemških odbornikov. Te številke dosti jasno pričajo o razmerah v našem mestu. — Naše političino stanje je tako zamotano, da ne vemo, pričem da smo; vendar pa do zdaj še zmiraj le dobrega pričakujemo. Vi ste dobili novega državnega namestnika, da si niste bili brez njega; mi ga pa še zmiraj pogrešamo, odkar je šel g. Belkredi na Dunaj. Z začasnim namestnikom grofom Lažanský-m pa nismo nič kaj zadovoljni; kajti oktobrovim slovesnostim ni bil preveč prijazen. Od tistega časa je bil Lažanský že enekrat na Dunaji, in govorili so, da utegne on biti cesarski namestnik. Ne vem Vam o njem povedati pravo, ali sledeča dogodbica je karakteristična. Poslušavci tukajšnjega vseučilišča so nabirali podpisov na prošnjo deželnemu zboru, naj bi se vpeljala popolnoma narodna ravnopravnost na tukajšnjih visokih šolah. Podpisovalo se je v akademični čitavnici. Kar pride policijsk komisar ter pobere dve pôli podpisov, naslanjaje se na to, da je to proti družbenim postavam. Predsednik se je sicer prepričeval, da podpisov ne nabira društvo, ampak akademikarji sami. Al to ni veljalo. Zato se je podalo pet akademikov naravnost k g. Lažanský-mu, da jim povrne one dve pôli. Gospod grof jih je prav prijazno

sprejel, ter jim rekel, da kar se tiče narodne ravnopravnosti na vseučilišču, se bo on vedno potegoval za največo ravnopravnost obeh narodov; al to se ne dá vse mahoma izpolniti; sicer pa bi on svojemu imenu sramoto delal, da bi hotel biti Nmec; kar se pa tiče podpisov, bode poskrbel, da se ta stvar natanko preišče. Prošnjo s 306 podpisi oddali so akademiki g. Riegerju, da jo izroči deželnemu zboru. Na konfiskovanih pôlah je nekaj čez 400 podpisov. — Predvčeranjim se je začel deželni zbor. Ob pol enajstih bila je slovesna sv. maša, potem pa so se podali poslanci v zbornico, pred katero jih je pričakovala kompanija mestnih strelcev z zastavo in z godbo. Govorilo se je, da bo že v prvi seji imenovani novi deželni cesarski namestnik; al ni se zgodilo. — Gosp. Skrejšovský, vlastnik „Politike“, je amnestiran, in bo v kratkem zopet kandidiral za poslanca na deželni zbor. — Česka Matica je imela letni zbor. Blagajnik je sporočil, da Matica mora za prihodnje leto potrošiti 6557 gold., tedaj tretjino glavnice „Maticе slovenske!“ — Slavni godbeni profesor gosp. Zvonař je umrl. Slovesen pogreb je bil v nedeljo.

Iz Goriškega. (O sept. manifestu.) — Da nemški poslanci, ki nemško ljudstvo zastopajo, glasujejo zoper septemberski manifest, ni čuda, kajti njim gré za obveljavo nemške centralizacije in supremacije čez vse druge narode. Da je pa večina kranjskih poslancev se zoperstavila zahvalnici za omenjeni manifest, tega mi Primorci zapopasti ne moremo, in povem vam, da vsak, Slovenec pa tudi Lah, celó naši burokrati, ali kdor se le nekoliko s politiko pečá, vsi nevoljni ugibajo vzrok obnašanja tacih poslancev, ki sploh ne nemško, ampak slovensko ljudstvo zastopajo, kteremu niti nemška centralizacija, niti nemška supremacija po volji in sreči biti ne more. Septemberski manifest kaže drugo, pravo pot. Res je, da naša primorska mesta niso slovesno obhajala septemberskega manifesta; al zagotavljam vas, da nič manj veselo sprejet je bil od vsacega Primorca, ki se zaveda avtonomije in ni prenapet Nmec. Očitna priča tega bodo zahvalnice, ki se bodo v kratkem od vseh primorskih zborov enoglasno sestavile in poslale do prestola Njih Veličanstva. Naše trdno prepričanje, da le na federalističini podlagi se more Avstrija najbolj prepričavno in srečno vladati, ker federalističini sistemi se utegnejo naposled vendar tudi Ogru udati, ako niso zaraščeni v pogubivni dualizem. Toraj je vseh nas primorskih Slovencev edino geslo federalizem, ne manj kot Lahov živa parola: federalizem! Trikrat slava Njih Veličanstvu Franc Jožefu I., ki so nam septemberski patent podarili!

Ivan G-k.

V Senožečah na sv. Katarine dan. ✎ — „Audiatur et altera pars“, to je prislovica, ktera me nehoté sili nekoliko vrst spisati v porazumljenje spisa „O gozdovanji Krasa“, ki se bere v 43., 44. in 45. listu „Novic“, kakor tudi o spisu v števil. 46. „Novic“ pod črko M. Nadjam se, da ravno gori rečeni prislovici na ljubo, bojo „Novice“ vzele tudi moj spis v svoj list. *) Senožeška srenja je po gozdni odvezi od kneza Porcia dobila 2 gozdna dela, in sicer prvi del v „Lozi“, kjer je samo mladje, med kterim nahajaš k večemu drevesca kakih 3—4 palcev debela, so pa v taki goščavi, da jih pride več ko 2000—3000 na oral. Kjer je pa nekđaj le preveč sekano bilo, tam se dobijo tudi grčavi štori. Drugi del hoste je hrastovina v „Brdeh“, to je hosta, kjer so ostanki nekđaj, še celó pred malo leti, lepega

*) Zmernih in dokazavnih odgovorov ne morejo vredništva odbijati, in to toliko manj, ako se razjasnijo misli na vsako stran. Vred.

hrastovega gozda, v katerem se pa zdaj komaj potrebna nastel dobiva. Iz teh gozdnih delov, ki obsegata okoli 800 oralov hoste brez nizkega grmovja, ki za nobeno rabo ni, si mora 112 posestnikov les za kurjavo, orodje in pohištvo priskrbeti. Po razdelitvi, ki se je v srenjskem zboru zgodila — pri katerem je tudi pisatelj gori omenjenih spisov, je na teh 112 posestnikov, kateri gozdno pravico imajo, 1600 voz drv odločenih. Ko je hrastovi gozd v Brdah zavoljo nastelja potreben, — Bog obvari nas ognja, kje hoče potem Senožčan les za pohištvo dobiti, ako zdaj gozd izseka! — je bilo v srenjski seji 24. avgusta t. l. sklenjeno, naj se tretjina za letošnjo zimo potrebnih drv iz tistega dela Loze vzame, kjer že dolgo časa sekano ni bilo, in sicer po načinu gozdnega trebljenja, pri katerem naj bi se močnejša debelca puščala, ker bi ta potem spešnejša rastla. Da bi se pa v Lozi škoda ne delala, so se srenjski odborniki zavezali, brez plače z gvardjanom, gozdnem čuvajem vred ob dnevih, ki so za sekanje odločeni, v Lozo hoditi in sekanje nadzorovati. Posamesni požrešnosti in tedaj tudi občini škodi v okom priti, je vsakter posestnik kup lesa za en voz nasekal, in po končanem delu se je za posamezne kupe srečkalo. Iz tega se vidi, da srenjsko predstojništvo za ohranjenje gozda skrbi, se pa tudi truda ne boji, akoravno dopisnik to gozdno gospodarstvo „pogubljivo“ imenuje! Kako je to, da dopisnik še le letos vidi, kako se gozdi uničujejo? Kje neki je takrat bil, ko so nekteri po 120 do 130 voz najlepših dreves iz gozda vozili, ko jih zdaj le 32 dobó. Ali ni senožeška srenja pred 2 letoma 7000 smrek in jelk zasadila? Kako tedaj more biti, „da v Lozi ne enega jelovega ali borovega drevesca ne najdeš, razun kar je v 3 do 4 letih na knez Porcijevem delu gozda bilo zasajenega?“ Zakaj ne omeni v svojem spisu semenjakov v Lozi in v Brdih, kjer je srenja nad 1 milijon smrek, jelk in borov zasejala in kjer zdaj že do dveh let stojé? Kako to, da ne bi bilo drevesnic? ali nimajo pred dvema letoma novonapravljenih gospodje žl. Garcaroli, Deak, Demšar, Mahorčič in Mušič, ki so kaj prijetne na pogled. Ali mar ni bil dopisnik pri letošnjem srenjskem zboru 4. marca pod št. 32, v katerem je bilo sklenjeno, da mora vsak senožešk posestnik 5 sadnih drevesec zasaditi, kar je tudi sam rad ali nerad storil? Čudno je tudi, da ne vé, da je gosp. Demšar, tukajšnji učitelj, že lansko leto sadjorejo teoretično podučeval, preteklo leto pa teoretično v šoli in praktično na svojem lastnem vrtu učil; očitne skušnje preteklo šolsko leto pa so obilo pokazale, da nauk njegov ni bil brez koristi. Da v Senožčah občinske drevesnice ni, je res; temu pa ni krivo ne srenjsko predstojništvo ne nadzorništvo šolskega zaloga, od katerih pisatelj to terja. Srenja namreč je že kneza Porcia naprosila, naj bi ji za drevesnico pripraven kraj dal; dopisnik mora to sam vedeti, ker je to prošnjo podpisal; al srenja ni bila uslišana. Zdaj pa se pogodjujejo s knezom zastran najema omenjenega prostora na več let. Tudi je nadzorništvo šolskega zaloga hotlo za šolo že narejeni drevesnici kupiti, pa zavoljo prenapete cene se je kupčija razdrila. (Kon. prih.)

Iz Železnikov 22. nov. — Novi časi donašajo nam tudi v marsikakem oziru novih šeg in navad; zlasti pa dandanašnje ne mine kmali kaka važnejša dogodba, da bi se ne praznovala s kako slovesnostjo, ali zaznamovala tudi s kakim posebnim spominkom. — Ker naše „Novice“ od nekdanj posebno rade o narodskih šolah kaj povedó, jih poprosimo, naj zapišejo v svoje zgodovinske liste tudi to, da je tukajšnja farna učilnica obhajala preteklo šolsko leto 1865 prvo petdesetletnico svojega obstanka. Se vé, da to samo na sebi ni nobena znamenitost; bolj pač pa zasluži to javno ome-

njeno biti, da se je v stalni ta spomin vtemeljila pri nas farna bukvarnica, ktere naš kraj toliko bolj potrebuje, ker je prebivavstvo za branje res prav hvale vredno vneto. — Da bi se tej blagi napravi pomagalo bolj na noge, je dozdej neki neimenovan prijatelj naše občine daroval za nakupovanje knjig 50 gold.; — naš rojak prečastiti g. Anton Pintar, župnik zaliloški, so poklonili vse dosedanje tečaje „Novic“, tukajšnji gosp. kaplan Jern. Babnik pa šest tečajev „Danice“. Ker je naša šola vpisana ko dosmrtni ud v družbo sv. Mohora, je bilo sklenjeno, da bo tudi ona prepuščala vse od omenjene družbe prejete knjige farni bukvarnici, ker bo iz le-te tako vsaki tukajšnji farán, tedaj tudi šolska mladina bukve na posojilo sprejemati zamogla. — Radi storimo to, kar tudi sveta dolžnost od nas zahteva; rečemo namreč: Bog povrni dobrotnikom stotero, kar so v ta blagi namen darovali. Ker je pa po starem pregovoru: „zahvala za prejeto tudi prošnja za prihodnje“ — in da „vrtec naše farne bukvarnice“ poprej kaj več dobrega sadú obrodí, se predrznemo poprositi za kak pripomoček, bodi si v knjigah ali denarnih doneskkih, vse naše zunaj doma bivajoče rojake, in tudi tiste ptuje gospode, katerim je bila naša ljudska šola prva učenica in jim tako rekoč odprla pot do više izobraženosti in omike. Vsaki tudi mali dar se bo s hvaležnostjo sprejel; imena dobrotnikov pa bodo vpisana v „ustanovilno pismo železniške farne bukvarnice“, in tako ohranjena hvaležnemu spominu sedanjega in prihodnjega rodú. Upamo, da se nam ta prošnja ne bo zamerila, toliko manj, ker „kdor prosi, varno nosi“ in s tem nismo nikomur nič po sili vzeti namenili. Zdravo!

Jos. Levičnik.

Iz Ljubljane. — V nedeljo in torek je sprejemal novi c. kr. deželni poglavar duhovske in svetne ces. oblasti, deželni in mestni odbor, kteremu je med družimi prijaznimi besedami rekel, da želi, da bi kmali nehal biti ptujec v deželi.

— (Iz kupčijske in obrtnijske zbornice.) — 2. dne tega meseca je bila vpričo ces. komisarja volitev dveh deželnih poslancev v tej zbornici namesto gosp. barona Mihaela Zoiza in gosp. Lukmana, ki sta izstopila iz deželnega zbora. Prejšnji dan popoldne je prišel predsedniku zbornice v roke protest zoper to, da so gospodje Lukman, Samasa, Holcer in Malič bili tudi povabljeni k tej volitvi, in da se jim po takem priznava volitna pravica, ker po svoji lastni odpovedi niso več udje zborničini in po odpovedi tudi niso več v sejo prišli. Reklo se je v protestu, da so ti gospodje pismeno odložili svoj mandat, in da je zbornica v svoji zadnji seji 25. novembra to odpoved na znanje vzela in izstopivšim gospodom zahvalo izrekla za njih dozdanjo delavnost; po vsem tem tedaj nikakor ni mogoče, da bi ti gospodje, ki niso več v zbornici, še imeli volitno pravico; naj se tedaj popred to odločno reši, in zato preloži volitev na poznejši čas. Ta protest je predložil predsednik c. k. deželni vladi, ki pa je odločila, da ni treba preložiti volitve, ker postave deželnega volitnega reda, ki so dane za volitev družih vrstá poslancev, tudi veljajo za kupčijsko in obrtnijsko zbornico in da ona se ustanovi ali vsa kakor volitna komisija, ali da izmed sebe izvoli ožji volitni odbor, ki potem sam po sebi prevdari in odloči vrsto volivcev zastran njih pravice. — Ko se je 2. dne t. m. zbrala zbornica, se je na tej, po c. kr. deželni vladi zaznamovani podlagi vsa zbornica odločila za odbor, ki ima pretresovati volitno zadevo. — Potem se je jelo govoriti o volitni pravici imenovanih štirih gospodov, in odbornika Jožef Pleiweis in Janez Horak se čudita, kako da gospodje, ki so se pismeno odpovedali zbornici in so tudi že izostali iz seje, tedaj tudi djansko potrdili svojo besedo, — kako, da ti

gospodje se zdaj morejo volitve udeležiti, ki je le pravica odbornikov? kako, da so bili v volitev klicani? Udarjalo se je v tem tudi na nesramne besede „Triesterčine“, ktera je unidan tako govorila, kakor da bi bile po odstopu unih gospodov ostale samo smeti v zbornici! brez premislika na to, ktera stran je poslednja leta več delala in se trudila za blagor obrtnijstva in kupčijstva v zbornici. Posebni vzroki — se je reklo — morajo tedaj biti, da gospodje, ki so že slovó dali zbornici, se nenadoma prikažejo v nji! Naposled se je glasovalo pismeno o tem. Pri glasovanji se je skazalo, da je večina odrekla njim pravico volitve. Odstopili so tedaj ti gospodje s protestom in še drugi ž njimi, in ostalo jih je le 8 pri volitvi. Volilo se je potem in izvoljena sta bila gosp. Horak, neprestrašeni zagovornik vsega, kar je na blagor obrtni domači in na korist narodu našemu, in gosp. Zevnik, trgovec in posestnik, na ktereга tudi dežela s zaupanjem gleda. Kadar deželni zbor potrdi nove volitve, stopita omenjena gospoda v deželni zbor, kateri potem le še enega poslanca pogreša iz vrste velikih posestnikov.

— Gr. Rihar, začasni organist stolne naše cerkve, dal je na svetlo 13 dosedaj še nenatisnjenih napevov iz zapuščine svojega strica Gregorija Riharja, in sicer 8 maš, 1 adventno, 2 božični, 1 za sv. obhajilo in 1 za blagoslov, ki se pôje namesti latinskega „tantum ergo“. Dobiva se ta zvezek pri sestri ranjcega g. Riharja v seminišči in pri bukvovezu Kremžarji. Pri tej priliki tudi naznanjamo, da je ravno ondi na prodaj še nekaj prejšnjih zvezkov, ktere je ranjki skladatelj sam dal na svitlo.

— Slovesna igra na spomin rojstnega dneva našega Prešerna v saboto zvečer v gledišču je bila sprejeta z veliko pohvalo, ktero je tudi od konca do kraja po pravici zaslužila. Začela se je z izvrstnim prologom, ki ga je na slavo Prešernu zložil gosp. Fr. Levstik, pa tudi gosp. Pen mojstersko govoril; ko je po končanem prologu v sijajni živi sliki Slovenija venčala podobo pesnika, so doneli gromoviti slavaklici. Po odpetih lepih in z veliko pohvalo sprejetih pesmah, ki so jih peli čitavnični gospodje pevci, in po igranih dveh overturah, ki jih je godla muzičina kapela c. kr. Gerstnerjevega polka, in med kterima je posebno Titelnova overtura iz slovanskih pesem navdušene klice izbudila, je prišla glavna točka današnjega večera „Krst pri Savici“ na vrsto, ktero je gosp. Pen za igro vredil in pri tem delu zopet pokazal svoj izvrstni dramatični talent. Gospodičina Prelihova in gospodje Noli, Drašler in Pen so rešili svoje naloge z občno pohvalo kakor tudi g. Fr. Vidic z g. Ledenikovo pesmijo „Mornar“, ki jo je med igro pel. Pa tudi gosp. pl. Goldenstein si je s 4 živimi slikami, ki so razjasnjevale junaško igro, prislužil občno pohvalo obilo zbranega občinstva, ki je jako zadovoljno in s živo željo zapustilo gledišče, naj bi domača beseda večkrat našla pot na domače gledišče. S tem bi se ustrezalo pravičnim zahtevam velike večine ljubljanskih stanovnikov, pa bi tudi teknilo kasi glediščinega ravnatelja.

— Sokolska skupščina v saboto je bila zopet prav „židane volje.“ „Brencelj“ je pikal kar je le mogel, lepe pesmi so se razlegale, in citral je g. Petán prav izvrstno. Vidi se iz tega, da je tudi ravnatelj tega večera gosp. France Vidic rešil svojo nalogo na čast svojo in Sokolovo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Deželni zbor v Pragi je sprejel predlog za adresno, in zavrgel predlog Herbstov, ki je isto name-

roval, kar Kaisersfeldov v Gradcu, Tintiov na Dunaji, Auerspergov v Ljubljani. V deželnem zboru moravskem pa je s celó majhno manjšino 3 glasov padel predlog za adresno. — V deželnem zboru v Zadru in Paznu sta bila predloga za adresno sprejeta. — Deželni zbor v Zagrebu se je ustanovil, čeravno nad 100 poslancev ne zahaja v zbor. Ban in nadškof zagrebški sta bila na Dunaj poklicana, kjer sta 2. dne t. m. imela audijencijo pri cesarju; deputacija iz hrvaškega zbora, ki se je podala s tožbo zoper bana tudi na Dunaj, ni bila sicer od cesarja skupno sprejeta, al mnogi udje poslanstva bili so pri cesarju. Živo milujemo razpor in želimo srčno, da bi se vse poravnalo na blagor deželi! — Od novega leta naprej bodo pismene marke kamor koli samo po 5 krajc., ako pismo ne vaga čez en lot; — za pisma po 2 lota je marka po 10 kr., za 3 lote po 15 kr. — Vlada je vzela 90 milijonov srebra na pósito; izdala bo zato 734.694 obligacij po 200 gold. v srebru. Za vsako obligacijo, kdor jo kupi, se bo pa plačalo le 138 gold., če pa pri vplačevanji dobiček obresti (činža) vrajamo, prav za prav le 134 gld. 62 kr., tedaj znaša kurs teh obligacij nekoliko čez 67 odstotkov. Za tiste, ki v našem cesarstvu kupijo te obligacije, imajo one kurs po 72 in še nekaj čez, ako namreč ažijo srebra za 100 ostane po 8 gold.; obrest (činž) pa jim po tem donša nekoliko čez 9 goldinarjev od 100; če pa ažijo srebra pade, se zmanjšajo tudi obresti, tako, da če srebro in bankovci imajo enako vrednost, znaša obrest le nekaj čez 5 odstotkov. — 12. dne t. m. potuje presvitli cesar v Pešt, kjer se 14. t. m. začne za vso Avstrijo prevažni deželni zbor.

Čas, do kterega se naroča na „Zukunft“, ki ima ob novem letu izhajati kot vsakdanji list, steče z 23. decembrom t. l. Le, ako se dovolj naročnikov do tega časa oglasi, začne ob novem letu izhajati „Zukunft“ kot vsakdanji časnik.

Dohodki za Slomšekov spominek.

Pri mariborski besedi 24. septembra se je nabralo	167 gold.	43 kr.
Kranjska čitavnica je poslala	40	—
Gospod Reiser Otmar, notar, je dal	8	—
„ Šrevičlj, dvorni kaplan	1	—
„ Kramer Filip	1	—
„ Božič Janez	1	—
„ A. H., dekan na Koroškem	5	—
„ Jeran in g. Zamejec po g. dr. Ulagu	10	—

Skupnina 233 gold. 43 kr.

V Mariboru 1. dec. 1865.

Dr. Mat. Prelog,
denarničar.

Listnica vredništva. Gospod K. H. v Č: Prejeli poslanih 10 gold. Dopis se natisne kmali. — Gospodarju A. A. v Sl: Dopis Vaš smo prejeli. Al v rokah samih kmetov je, da si razdelijo pašnike (gmajne); postava je že davno za to. „Novice“ so popolnoma Vaših misli in so to že večkrat gorko priporočale; al z briči se to ne dá siliti. Žalostno je, ako gospodarji sami nočejo razdelitve!

Kursi na Dunaji 5. decembra.

5 % metaliki 63 fl. 40 kr. Ažijo srebra 105 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 66 fl. 30 kr. Cekini 5 fl. 11 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 3. decembra 1865.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 3 fl. 72. — banaške 3 fl. 97. — turšice 2 fl. 49. — soršice 2 fl. 86. — rež 2 fl. 72. — ječmena 2 fl. 27. — prosa 2 fl. 20. — ajde 2 fl. 30. — oves 1 fl. 50.